

INSPIRATION TIL UDVIKLING AF KVALITET I PRAKTIKKEN

KL

Danske Professionshøjskoler
University Colleges Denmark

FORORD

Arbejdsmarkedet gennemgår i disse år markante omstillinger f.eks. med introduktion af nye digitale løsninger og teknologier, som i mange tilfælde indebærer helt nye måder at løse opgaver på. Det gælder eksempelvis i folkeskolen, hvor den digitale læringsplatform udgør en ny ramme for elevernes læringsproces. Det gælder brugen af informations- og kommunikationsteknologi (IKT-løsninger) til mennesker med sindslidelser og kognitive handicap på det sociale område, ligesom telemedicinsk sygepleje indebærer nye muligheder og udfordringer i sundhedsvæsenet. Indenfor det tekniske område vil datadreven innovation og udvikling og mestring af avanceret teknologi fortsætte sin indtog på arbejdspladserne. Samtidig er kravene til kvaliteten af opgaveløsningen stigende, og opgaverne skal derfor løses på nye og mere effektive måder, der skaber bedre resultater for borgerne.

Den udvikling skal understøttes af stærke og tidssvarende uddannelser. Det kræver løbende tilpasninger og at uddannelsernes læringselementer hele tiden fornyes. Kvalitetsudvikling af uddannelserne, herunder praktik og klinisk undervisning, er et permanent vilkår.

Det er derfor helt centralt, at samspillet mellem undervisning og praksis fungerer optimalt, da det tætte samarbejde mellem professionshøjskole og praktiksted udgør en vigtig kilde til løbende

fornyelse af uddannelserne i overensstemmelse med nye behov på arbejdsmarkedet. Det er i praktikken, at den studerende konkret møder praksis, og der er særlig gode betingelser for gensidig læring og udvikling.

Danske Professionshøjskoler, FTF, LO, Danske Regioner og KL opfordrer derfor til, at professionshøjskoler og praktiksteder i fællesskab arbejder videre med at udvikle samspillet mellem undervisnings- og praktikforløb.

Denne pjece beskriver en række eksemplariske praktikforløb, som er kendetegnet ved et stærkt gensidigt samarbejde, hvor alle ansvarlige parter løfter det fælles ansvar: Den studerende, professionshøjskolen og praktikstedet. De udvalgte eksempler skal ikke opfattes som et udtømmende katalog over kanoniske praktikforløb. Det er håbet og ambitionen, at eksemplerne kan inspirere til fortsat nytænkning og udvikling af praktikken og samarbejde om uddannelserne i øvrigt på tværs af professionshøjskoler, uddannelser og praktiksteder.

Tak til alle, der har bidraget med at indsende de mange gode eksempler.

INDHOLD

FORORD	3	FORBEREDELSE AF PRAKTIKKEN.....	11
INDLEDNING.....	5	KLARHED OM PRAKTIKKENS MÅL, ARBEJDSOPGAVER MV.....	13
SAMARBEJDE MELLEM STUDERENDE, PRAKTIKSTED OG PROFESSIONSHØJSKOLE	6	LÆRINGSMETODER I PRAKTIKKEN, HERUNDER SIMULATIONSTRÆNING	14
DEN STUDERENDES VÆRDI FOR PRAKTIKSTEDET OG FOR PROFESSIONSHØJSKOLERNE.....	9	PRAKTIKVEJLEDERENS ROLLE.....	17

INDLEDNING

Professionsbacheloruddannelserne bygger på en model, hvor den studerende veksler mellem undervisning og praktikforløb – på sundhedsområdet kaldet klinisk uddannelse. Praktik og klinisk uddannelse er en integreret del af uddannelserne, som har en eller flere praktikperioder af varierende længde. Praktikperioderne varierer i længde, men skal mindst udgøre 6 måneder. Denne vekslen mellem undervisning og deltagelse i praktikforløb/klinisk uddannelse er med til at sikre, at de færdiguddannede bliver arbejdsmarkedsparate. Jo større kendskab den studerende har til anvendelsen af fagets teori og metoder i praksis, og erfaring med brugen af disse fra skoleforløbet, des mere glidende kan overgangen til praktikken ske efter endt uddannelse. Og jo mere den studerende har mulighed for at overføre erfaringer og viden fra praktikken til skolen, des større læringsudbytte har den studerende af praktikken og undervisningen.

Derfor er det så vigtigt, at der opbygges rammer for et systematisk samspil og samarbejde om praktikken mellem parterne: den studerende, professionshøjskolen og praktikstedet. Dette skal bygge på gensidige forpligtelser. Den studerende skal tage ejerskab til praktikmålene. Professionshøjskolen skal forberede den studerende mest muligt gennem praksisnær undervisning og praksistræning. Praktikstedet skal derudover, med udgangspunkt i kendskab til uddannelsen, yde kompetent vejledning og undervisning, men også motivere og udfordre den studerende til at løfte professionens opgaver på egen hånd og i samarbejde med kolleger.

› Eksemplerne i pjecen er uddrag af cases, som kan læses i deres fulde længde på Danske Professionshøjskolars hjemmeside: www.danskeprofessionshøjskoler.dk

› DENNE PJECE SÆTTER FOKUS PÅ DE GODE ERFARINGER MED PRAKTIKFORLØB OG INDEHOLDER EN RÆKKE EKSEMPLER INDEN FOR FØLGENDE SEKS TEMAER::

- › "Samarbejde mellem den studerende, praktikstedet og professionshøjskolen". Her fremhæves en række eksempler på, hvordan man kan sikre og organisere stærke gensidige samarbejder.
- › "Fokus på den studerendes værdi for praktikstedet og professionshøjskolerne". Temaet sætter fokus på, hvordan den studerende bidrager med at tilføre viden til praktikstederne og til uddannelsen på professionshøjskolen.
- › "Forberedelse af praktikken". Det er vigtigt, at den studerende bliver velforberedt til praktikforløbet, da det er altafgørende for at opnå det ønskede læringsudbytte af forløbet. I disse cases illustreres metoder til at forberede den studerende på praktikforløbet.
- › "Klarhed om praktikkens mål og arbejdsopgaver", som bl.a. viser, hvordan man gensidigt afstemmer forventninger til, hvad praktikken skal indeholde.
- › "Læringsmetoder i praktikken, herunder simulationstræning", som bl.a. indeholder eksempler på, hvordan den studerende praksistrænes f.eks. simuleres sygeplejerskens arbejde i en akut modtageafdeling på et hospital
- › "Praktikvejlederens rolle". I de udvalgte cases i dette tema er der særligt to elementer, som har betydning for de studerende. Det ene element er praktikvejlederens forventninger til den studerende og det andet element er praktikvejlederens evne til at udfordre og støtte den studerende - alt efter den enkeltes studerendes niveau og praktikvejlederens evne til at agere som rollemodel

SAMARBEJDE MELLEM DEN STUDERENDE, PRAKTIKSTEDET OG PROFESSIONSHØJSKOLEN

Det er væsentligt, at samarbejdet mellem den studerende, praktikstedet og uddannelsen er tæt, og at samarbejdet foregår løbende under den studerendes praktikforløb. Samarbejdet om det gode praktikforløb kan understøttes af aftaler mellem praktiksted og professionshøjskole. Aftalerne beskriver de overordnede rammer og mål med praktiksamarbejdet. Samarbejdet skal sikre, at den studerende opnår de uddannelsesmål, som er opstillet af professionshøjskolen. De tre parter samarbejder kan have mange former – fra periodiske møder i løbet af praktikken til videndeling om resultater af udviklings- og forskningsprojekter.

Nedenfor er angivet eksempler på tiltag, der styrker samarbejdet mellem studerende, praktiksted og professionshøjskole.

Samtaler mellem de tre parter under praktikken

En måde, hvorpå de tre parter samarbejder kan tage form, er via afholdelse af møder under praktikforløbet.

På læreruddannelsen på VIA University College afholder man midt i praktikperioden en såkaldt trepartsamtale mellem en samling af studerende i praktik, praktiklærer og undervisere fra læreruddannelsen. De studerende udformer dagsorden til mødet. Udgangspunkt for samtalen er konkrete problemstillinger fra det aktuelle praktikforløb i relation til kompetenceområderne. De tre parter bringes sammen, fordi de i kraft af deres forskellige udgangspunkter kan kvalificere forståelsen af de lærerfaglige problemstillinger, der er sat fokus på. Der tales om metoder til dataindsamling, om teori og forskning til belyst af valgte problemstillinger.

Samtalerne mellem de tre parter kan også anvendes som en åben samtale om den studerendes udfordringer og erfaringer. På fysioterapeutuddannelsen på University College Lillebælt har man som pilotforsøg arbejdet med at afholde tre løbende samtaler mellem klinisk underviser, den studerende og studievejleder på det kliniske undervisningssted. Samtalerne foregår mellem den tidligere kliniske underviser på et tidligere modul, den studerende og den kommende kliniske underviser på næste modul. På møderne er der en åben samtale om den studerendes udfordringer og erfaringer fra tidligere klinisk undervisning. Samlet set giver disse tre samtaler den studerende en øget selvindsigt og hjælper den studerende med at forstå og overkomme eventuelle udfordringer i klinikken.

”Det var en hjælp for mig, at der blev skabt en situation, hvor jeg skulle fortælle om mine udfordringer. Hver gang jeg fortalte om mine udfordringer fik jeg nemlig de respektive mødedeltageres forståelse og respons i forhold til, hvordan jeg kunne overkomme de udfordringer, som jeg stod overfor i den kommende kliniske undervisning.” Bo, Fysioterapeutstuderende.

Skole opbygger praktikkultur under faste rammer

På Vodskov skole i Aalborg kommune er det ambitionen at opbygge en praktikkultur, hvor det at modtage lærerstuderende i praktik får høj prioritet.

Det sker i et tæt samarbejde med professionshøjskolen, University College Nordjylland, der tilrettelægger de overordnede rammer, så alle parter (skoleleder, praktikkoordinator, undervisere på professionshøjskolen og de studerende) bliver klædt på til at varetage og gennemføre et praktikforløb. Forventningsafstemning, tydelighed i fordeling af opgaver og ansvar mellem de tre parter, klare procedurer for hvem der gør hvad bliver ekspliciteret og nedfældet.

På den enkelte skole arbejder skoleleder/praktikkoordinator på at udvikle en ”praktikkultur”. Fokus er på at udvælge ”de rigtige” praktiklærere – altså lærere, som er villige til at sætte sig ind i nyt stof (ny praktikform, eksamen, logbog m.m.) og som er motiveret for at blive udfordret på sin undervisning og være reflekterende i forhold til egen praksis.

Skoleleder/praktikkoordinator afholder også introduktionsmøder og rundvisninger på den lokale skole, og tager godt imod de studerende. Også her er det vigtigt med tydelighed omkring indsats, dagligdag på skolen, brug af faciliteter, forberedelsespladser, mødetider, inddragelse og involvering i lærernes møder mm.

Fast kontaktperson sikrer samarbejdet

En fast kontaktperson sikrer samarbejdet mellem den studerende, praktikstedet og professionshøjskolen. På sygeplejerskeuddannelsen på University College Sjælland er der altid tilknyttet en underviser fra sygeplejerskeuddannelsen som kontaktperson til det

enkelte praktiksted og den enkelte studerende, når den studerende er i klinik. Denne relation og det samarbejde bevirker, at både den studerende og den kliniske vejleder ved, hvor de kan søge sparring, vejledning, råd osv.

Fælles studiedage

Der er gode erfaringer med fælles studiedage på mindre uddannelser med få studerende som f.eks. uddannelsen til klinisk diætist i Region Hovedstaden.

Uddannelsesopgaven er delt så en klinisk vejleder lokalt varetager vejledningsopgaven af de studerende i patientnære situationer, mens regionens uddannelseskonsulent undervejs i praktikperioden samler alle studerende fra uddannelsen til fælles studiedage.

Formålet med fælles studiedage er at skabe et trygt rum, hvor de studerende, i forlængelse af deres tidsnære oplevelser i praktikken, træner og udvikler deres faglige færdigheder. Et mindst lige så vigtigt element er, at rummet skaber mulighed for vidensdeling, og at individuelle praksiserfaringer bringes ind i fælles refleksion og sparring med ligesindede.

Partnerskabsaftaler

Når studerende fra læreruddannelsen i Jelling skal i praktik tages der som på andre professionshøjskoler afsæt i partnerskabsaftaler,

som professionshøjskolen indgår med repræsentanter for øverste ledelse i kommunen, de kommunale koordinatore eller ledelse og koordinatore hos fri-, privat-, og efterskoler. Forankringen til øverste ledelse ses som en vigtig faktor for både forpligtelsen på kvalitet og i samarbejdet.

Ud over de indholdsmæssige krav til praktikken har det været et mål at få opbygget faste praktikskoler, hvor erfaring og viden om praktik akkumuleres. Derudover samarbejder professionshøjskolen om læreruddannelsen med et bredt udsnit af kommuner fra aftagerfeltet, og ønsker at bruge praktikskoler fra forskellige områder i den enkelte kommune for at sikre diversiteten.

Lederen med ansvar for koordination og planlægning af praktik på læreruddannelsen afholder årlige arbejdsdage med praktikkoordinatorerne fra praktikskolerne. Den tætte kontakt med koordinatorene muliggør diskussioner og didaktiske overvejelser om praktik generelt, og giver forståelse og indsigt i læreruddannelsen og i hele praktikfaget.

Samarbejdsaftaler giver den studerende et indblik i arbejdsmarkedet

En måde, hvorpå man kan sikre et tæt samarbejde mellem praktiksteder og uddannelse er bl.a. gennem samarbejdsaftaler med de arbejdspladser, som leverer praktikpladser for studerende fra social-

rådgiveruddannelsen. Som eksempel har Forvaltningen Borger og Arbejdsmarked i Esbjerg kommune udarbejdet et internt forløb for såvel studerende som praktikvejledere i forvaltningen. Forløbet består, ud over en udførlig personalehåndbog til de studerende, også af flere undervisnings- og sparringsseancer for studerende sammen med praktikvejledere og desuden sparringsseancer for vejledere alene.

"Tanken bag forløbet har været, at det skal bidrage til, at de studerende får et godt indblik i hele den store og brogede organisation, som Borger & Arbejdsmarked er. At de stifter bekendtskab med forskellige jobfunktioner og målgrupper – og løbende får mulighed for at reflektere over deres oplevelser og læring, både med hinanden og med vejlederne"
Signe, konsulent Esbjerg kommune.

"Jeg synes det har været godt at få et indblik i andre afdelingers funktioner, da jobcenteret ikke kun beskæftiger sig med en ting, men med mange forskellige områder. Jeg synes det har været givende at få lov til at høre nærmere omkring hvad de f.eks. laver på integrationsområdet, ressourceforløbsområdet, i rehabiliteringsteamet, eller hvilke juridiske ting der fylder mest i arbejdet på jobcenter." Anne, socialrådgiverstuderende.

Fra ildsjæle til formalisering

På professionshøjskolernes læreruddannelser har man i mange år samarbejdet med de lokale folke- og frie skoler, hvor de studerende gennemfører deres praktik. Derudover har mange lærere på praktikskolerne og undervisere på professionshøjskolerne på eget initiativ fundet sammen og i fællesskab lavet større eller mindre praksis-samarbejdsprojekter. De nye reformer af folkeskolen og læreruddannelsen afspejler, at ildsjæles hidtidige praksis og udviklings- og forskningsarbejder er fundet så betydningsfulde, at der nu indgås bindende aftaler, hvor samarbejdet er formaliseret. Forestillingen er, at skolen skal åbne sig mere mod det omgivende samfund, have et tættere samarbejde med læreruddannelsen, og at læreruddannelsens adgang til skolens praksis skal lettes. Dette så de studerende på læreruddannelsen løbende kan have kontakt til den praksis, de skal ud og agere i som færdiguddannede. Alt sammen med det overordnede formål, at alle elever i folkeskolen bliver bedst muligt udfordret, så de kan blive så dygtige som muligt.

Underviser tager kontakt til den studerende i praktik

Som en del af University College Sjællands kvalitetssikringspolitik tager alle undervisere på sygeplejerskeuddannelsen kontakt til den enkelte studerende på klinikstedet, når cirka halvdelen af praktikperioden er afviklet. Det gøres for at støtte op om den enkelte studerende og samarbejdet med den kliniske vejleder – så det bedst muligt sikres, at den studerende trives og selvstændigt arbejder aktivt og fokuseret med læringsudbyttet. Hvis der er særlige udfordringer i forløbet, skaber kontakten mulighed for at korrigere i den individuelle tilrettelagte studieplan for det videre forløb – for eksempel, hvis der er en særlig viden, nogle færdigheder eller kompetencer, som den studerende skal være særlig opmærksom på at opnå inden praktikforløbet afsluttes.

DEN STUDERENDES VÆRDI FOR PRAKTIKSTEDET OG PROFESSIONSHØJSKOLERNE

De studerende kan give et vigtigt bidrag med at tilføre ny viden til praktikstederne og til uddannelsen på professionshøjskolerne. Casene peger på, at den studerende kan være med til at få praktikvejlederen til at se på egen praksis med nye øjne og derved kan den studerende bidrage til, at der sker en refleksion og en udvikling på praktikstedet. Værdien gælder også for ansatte på praktikstedet, som ikke har en vejlederrolle. Nogle steder betegner man de studerendes praktik som en kvalitetsudvikling af praktikstedet. Nogle cases peger desuden på værdien, som de studerende bibringer til underviserne på professionshøjskolerne, gennem deres erfaringer fra praktikken.

Ekstra øjne giver værdi – også til en erfaren medarbejder

I Rødovre kommune er der gode erfaringer med, at praktikvejlederen tager den socialrådgiverstuderende med til sine samtaler med borgere. Det har praktikvejlederen også udbytte af, da den studerende kan have andre og nye perspektiver på den pågældende samtale. I kommunen er det ikke praksis, at den enkelte socialrådgiver har kolleger med til samtaler, og det at have praktikanten med, giver derfor mulighed for at få nye perspektiver på egen praksis.

"Man får et par ekstra sæt øjne. Havde hun måske set noget, jeg ikke havde opdaget?" Praktikvejleder, Rødovre kommune.

Aktionslæring som model giver værdi til alle parter i praktikken

En måde, hvor den studerende kan give læring til praktikstedet er via aktionslæring. Aktionslæring er en forandringsorienteret og praksisnær metode til at skabe og udvikle både praktikstedets og den studerendes praksis.

Kort fortalt forsøger den studerende i praktikken, sammen med praktikstedet, at handle på en ny og anderledes måde, og herefter observere følgerne systematisk. Der kan ofte være tale om forholdsvis små ændringer i daglige rutiner, som kan betyde store forandringer i den daglige praksis og ikke mindst i forståelsen af den daglige praksis.

Eksempler på, hvad der kan være genstand for aktionslæring:

En studerende valgte i sin praktik at arbejde med at ændre de daglige rutiner i forbindelse med morgensamlingen i vuggestuen. Målet var at børnene deltog mere aktivt i sanglegene, og på den måde fik stimuleret deres sproglige udvikling.

En anden studerende arbejdede med at forbedre læringsmiljøet i en børnehaveklasse ved at opstille bordene anderledes, og sammensætte børnene i grupper på en ny måde.

Praktik over en længere periode

På læreruddannelsen på Professionshøjskolen UCC er der gode erfaringer med udstrakt praktik, hvor en af de tre praktikker er organiseret som ét langstrakt forløb med dage både på skolen og på uddannelsesstedet - i stedet for én praktik, hvor de studerende er alle ugens dage på praktikskolen. Et af formålene med at lade praktikken løbe over mange uger er at give de studerende mulighed for at deltage i skolens liv. Den studerende kan følge elevers læring og udvikling, følge en lærers opgaver over tid og skabe relationer med elever, kolleger og forældre gennem mere end en 6-ugers periode.

Inden forløbet med den udstrakte praktik foregår der en række aktiviteter mellem professionshøjskolen og den skole, hvor de studerende skal i praktik, som for eksempel besøg hos hinanden, kurser, møder og e-mailkorrespondancer om samarbejdet. Under og efter forløbet er der fællesvejledning og fælles eksamen.

De studerendes tilknytning til skolen bevirker desuden, at det er blevet hverdag at have studerende på skolerne, og skolelærere og skoleelever på UCC's campus. Resultatet er med andre ord fælles læringsammenhænge både her og der.

› I læreruddannelsen fra 2013 er praktikfaget delt op i tre praktikk-niveauer, der gennemføres med praktikperioder i 3 x 6 uger. På UCC ses det som 3 x 30 praktikdage, og de har som den eneste læreruddannelse i landet valgt, at én af de tre praktikker er organiseret i et langstrakt forløb, hvor praktikdagene er placeret over 12 uger. Her er de studerende i praktik 2 dage om ugen i 10 uger og i midten en blokpraktik med praktik alle 5 ugedage i 2 uger. De tre øvrige dage i de "udstrakte uger" er de studerende på UCC, hvor de har undervisning i to sideløbende moduler. Læreruddannelsen på UCC.

Praktikstuderende gør nytte med sin indsats

En studerende fra sygeplejerskeuddannelsen som var i klinik på Psykiatrisk center Bornholm vurderer, at hendes indsats på praktikstedet faktisk gjorde en forskel for en patient:

"De anså ikke mine spørgsmål og undren som kritik men brugte det konstruktivt på afdelingen – nærmest som kvalitetsudvikling", Christine, sygeplejerskestuderende.

Praktikstedet benyttede sig af refleksion for at blive klogere på en problemstilling til stor fordel for personalet, patienter og studerende.

Den studerende fremhæver, at blandt andet lægerne var gode til at lytte til de observationer, hun gjorde sig, og ikke negligerede det hun sagde. Eksempelvis havde den studerende ved en tværfaglig behandlingskonference "fremlagt" sin patient:

"Jeg forklarede, at patienten var i bedring, men plaget af bivirkningerne fra sin medicin. På baggrund af det jeg fortalte, valgte lægen at reducere dosis. Da vi efterfølgende gik stuegang på den pågældende patient, fortalte lægen patienten, at det var min skyld at vi valgte at sætte dosis ned". Christine, sygeplejerskestuderende.

Denne anerkendelse af evner betyder meget for den studerende, idet den viser, at hendes arbejde har samme værdi som de uddannedes og styrker anerkendelsen af den studerendes faglige identitet.

Praktikstuderende tilføjer praktikstedet ekstra kompetencer

Et andet eksempel, hvor den studerende tilføjer nytte til praktikstedet er fra professionsbacheloruddannelsen i offentlig administration på VIA University College.

En væsentlig betingelse for at den praktikstuderende har gode muligheder for at gøre en positiv forskel for praktikstedet er, at praktikstedet på forhånd sætter sig end i den enkelte praktikants baggrund og udgangspunkt.

En studerende fra professionsbacheloruddannelsen i offentlig administration på VIA blev inden praktikperioden inviteret til møde med praktikvejlederen og chefen for den afdeling hos Hospitalsenhed Midt i Viborg, hvor hun skulle i praktik. På den måde fik praktikstedet blik for den studerendes forhåndskendskab til sundhedsvæsenet gennem hendes tidligere uddannelse som SOSU-medhjælper. Det betød, at hendes kompetencer og viden i endnu højere grad blev bragt i spil til gavn for praktikstedet, og den studerende følte sig i endnu højere grad værdsat.

Praktikstuderende deltager i FoU aktiviteter

På bioanalytikeruddannelsen i Region Sjælland har man arbejdet med at give de studerende mulighed for at deltage i et forskningsprojekt om blodprøvetagning.

Et stort antal bioanalytikerstuderende samarbejdede med kliniske undervisere, specialister, kemikere og basispersonale om en mere effektiv og retvisende måde at arbejde med blodprøver på.

Formålet var først og fremmest at skaffe evidens for, hvordan praksis i forbindelse med blodprøvetagning påvirker kvaliteten af koagulationsresultater. Det kan have positive konsekvenser for patienten og for afdelingens økonomi.

Resultaterne har kunnet bruges til noget, og det glæder de studerende:

"Jeg synes det er megasejt, at det bliver brugt til noget. Det har ikke været forgæves, det vi har lavet. Det bliver rent faktisk også brugt til noget". Pernille, bioanalytikerstuderende.

Projektet har også givet udbytte til underviserne på uddannelsesstedet. De angiver, at de har fået indblik i de krav, der stilles til internationale forskningsprojekter, organisering og planlægning af projekter, og hvordan man motiverer studerende og personale til at udføre et stort fælles projekt.

Underviser fra professionshøjskolen er med ude i praktikken

På fysioterapeutuddannelsen har der været udfordringer med at sætte den teoretiske viden i spil i praksis. Den udfordring har man på Professionshøjskolen Metropol løst ved at tilrettelægge undervisningen sådan, at en teoriunderviser fra uddannelsen kommer ud i klinikken og deltager i den helt konkrete situation med en patient. Det oplever den studerende som meget nyttigt. Men også underviserne fra uddannelsen har væsentlige udbytter af samspillet:

"Det at møde de studerende i en klinisk sammenhæng giver en meget konkret evaluering af, hvordan de studerende arbejder med og anvender viden og færdigheder fra teoriundervisningen. Samtidigt giver mødet på det kliniske undervisningssted og samarbejdet med den kliniske underviser indsigt i professionen og de forskellige forhold hvorunder den kan praktiseres. Feks. opleves det muligt at trække på oplevede og nutidige patientcases, når der undervises i sygdomslære og ernæringslære. Undervisningen bliver mere levende når der kan sættes eksempler og billeder på en patient." Klinisk koordinator på fysioterapeutuddannelsen, Metropol.

FORBEREDELSE AF PRAKTIKKEN

Forberedelse af praktikken er vigtig for at opnå det ønskede læringsudbytte af forløbet. En grundig forberedelse gør de studerende trygge i, den praksis de skal ud at møde, og den medvirker til at sikre, at den studerende, praktikvejlederen og underviseren har en fælles forståelse af uddannelsesmålene. Tydelige og realistiske forventninger til den studerende, til uddannelsesinstitutionen, og til praktikstedet er en væsentlig del af forberedelsen. Det kan have mange former, fx et brev til den studerende fra praktikstedet om hvad der forventes. Forberedelserne kan også bestå i, at den studerende kender praktikstedet, før praktikken starter.

Studerende indgår i forberedelsen til praktik

Der er gode erfaringer fra socialrådgiveruddannelsen på Professionshøjskolen Metropol med at give de studerende en god overordnet introduktion til praktikken ved at tidligere praktikanter kommer og holder oplæg om deres praktikforløb, samt at praktikkoordinatorer ved samme lejlighed introducerer de studerende til praktikken ved at fortælle om de opgaver, de kommer til at løse i praktikken samt giver eksempler på praktiksteder. Ved denne introduktion kan de studerende stille konkrete spørgsmål og få afmystificeret mange

ting. Socialrådgiveruddannelsen har ligeledes gode erfaringer med "Markedspladsen" som en god forberedelse til praktikken. Markedspladsen er organiseret sådan, at studerende, der lige er kommet tilbage fra praktik, holder markedsplads med plancher fra deres praktiksteder. Her kan de studerende så gå rundt og stille spørgsmål.

En studerende fortæller:

"På markedspladsen, kunne vi gå rundt og se på plancherne, og stille de jordnære spørgsmål. Hvordan er samarbejdet med ens vejleder? Hvordan var det at være i praktik inden for handicapområdet kontra børn- og ungeområdet?" studerende fra socialrådgiveruddannelsen.

Introduktion med klinisk undervisning og studieplan

Når den studerende starter i praktik på sygeplejerskeuddannelsen på University College Sjælland er en del af undervisningen i praktik-

forløbet den klinisk forberedende undervisning. Som en del af den kliniske forberedende undervisning, skal den studerende udarbejde et udkast til en individuel studieplan, som kvalificeres yderligere, når den studerende møder op på praktikstedet. Her tilrettelægger den studerende sammen med den kliniske vejleder det praktikforløb, som den studerende skal igennem.

Den klinisk forberedende undervisning afholdes den første dag i klinikforløbet. Læringsrummet faciliteres af både undervisere på sygeplejerskeuddannelsen, en uddannelseskonsulent fra regionens sygehuse og en studerende, der har gennemgået modulet tidligere.

Fælles introduktion – og betydningen af billeder af de studerende

En måde hvorpå Billeddiagnostisk afdeling på Roskilde/Køge sygehus har sikret, at de studerende føler sig velkomne, medinddraget og taget seriøst er ved at samle alle studerende den første dag på deres klinikophold til en fælles introduktion. Den fælles introduktion tager op til 4 timer og foregår i en hyggelig atmosfære og afsluttes med en rundvisning i afdelingen. Under selve introduktionen gives der informationer om afdelingen, og der er mulighed for at komme ind på alt, hvad de studerende har spørgsmål om. De studerende modtager den første dag en plan over deres klinikforløb, så der er struktur på deres forløb i afdelingen. Praktikstedet har også lavet en vejledningsmappe om det modul, den studerende er i praktik på. Vejledningsmappen skal gøre den kliniske periode mere overskuelig. Planerne er også tilgængelige for hele personalegruppen, idet de er opsat på "studie" tavlen sammen med et billede af den enkelte studerende. Det betyder, at den studerende er synlig for afdelingen og ikke et fremmed ansigt for det plejepersonale, der enten har været andet sted i afdelingen, været i vagt, holdt ferie o.l. Det er vigtigt, at den studerende føler sig genkendt og som en del af afdelingen.

Klar forventningsafstemning

På Vejlebro skolen i Ishøj Kommune er der formuleret eksplicitte forventninger til alle parter: den studerende, uddannelsesinstitutionen og skolen som praktiksted. Forventningerne til den studerende er, at de bidrager til det gode praktikforløb ved bl.a. at prioritere arbejdet med praktikfaget/fagene før, under og efter de datolagte praktikperioder. I den forbindelse er det en klar forventning, at den studerende er åben over for vejledning og respons. Og desuden, at mødepligten i praktikken overholdes og, at man som studerende generelt viser aktiv deltagelse og konstruktiv tilgang til alle skolens aktiviteter. Under hele opholdet udtrykkes også en klar forventning om, at den studerende anerkender skolens kultur, normer, samarbejdsformer og værdier, herunder overholder sygemeldingsproceduren

Skolen/praktikstedet prioriterer på sin side bl.a., at skoleledelse, praktikkoordinator og andre relevante ressourcepersoner er til rådighed for de studerende under praktikforløbet og, at skolen står for en midtvejsevaluering samt en afsluttende evaluering af praktikken.

For professionshøjskolen lægges der særlig vægt på samarbejde med praktikskolen med henblik på at sætte fokus på de studerendes praksis i relation til den teoretiske forståelsesramme. Herudover sikrer professionshøjskolen, at såvel praktiksted som studerende er informeret om indholdet af gældende studieordning.

Skolementor-ordning

På læreruddannelsen på University College Lillebælt er de tre praktikperioder placeret på 2. 3. og 4. studieår.

De studerende stifter dog bekendtskab med, og opnår fortrolighed med praksis, allerede på 1. årgang. Det sker gennem skolementorordningen, en særlig form for praksistilknytning på 1. årgang. Skolementorordningen er et samarbejde med skoler og ungdomsuddannelser samt lærer- og pædagoguddannelserne. Samarbejdet skal give studerende mulighed for samarbejde med lærere og andre personalegrupper i skolen om aktuelle udfordringer. Samtidig giver samarbejdet både de deltagende skoler og uddannelserne mulighed for udvikling.

Forpraktik på 1. studieår

En måde, man kan forberede de studerende på praktikken, er at have "forpraktikker". På læreruddannelsen i VIA University College har man lagt en forpraktik ind før praktikken på første år. Forpraktikken har observation som det primære formål og afsluttes med formidling af resultaterne af det undersøgte, metodeovervejelser og refleksioner over teori og praksis. De studerende oplever, at forpraktikken gør det nemmere at starte i den egentlige praktik.

"Da vi kom i den egentlige praktik, kendte eleverne os og var trygge ved os. Vi kendte måden, de arbejdede på i klassen, og kendskabet til enkeltelever gjorde, at vi bedre kunne differentiere undervisningen." Heidi, lærerstuderende på 1. årgang

Efter forpraktikken holdes en konferencedag, hvor de involverede parter omkring praktikken mødes for at kvalificere samarbejdet. Der er oplæg fra praktiklærere, undervisere fra læreruddannelsen og fra studerende, som fra hver deres vinkel belyser praktikken. Konferencen bliver startskuddet i forberedelsen af den egentlige praktik.

KLARHED OM PRAKTIKKENS MÅL, ARBEJDSOPGAVER MV.

Det er vigtigt, at alle tre parter - den studerende, praktikstedet og uddannelsen – gensidigt afstemmer forventninger til, hvad praktikken skal indeholde. I mange tilfælde er bekendtgørelser mv. rammesættende. I de udvalgte cases har man tilrettelagt praktikforløbet med udgangspunkt i læringsmål og læringskontrakter. Det er eksempler på planlægningsredskaber, så den studerende og praktikstedet er klar over, hvad der skal være fokus på i praktikforløbet. Casene peger også på, at det er vigtigt, at ansvarsfordelingen er klar praktiksted, uddannelsesinstitution og studerende i mellem. Et særligt opmærksomhedspunkt kan være, at den studerende tager et aktivt ejerskab i formuleringen af de konkrete praktikmål.

Medansvar for egne læringsmål

På bygningskonstruktøruddannelsen på University College Nordjylland, UCN arbejder man med at fremme de studerendes ansvar for egen uddannelse, herunder at de når at tilegne sig de nødvendige færdigheder i praktikken ved at kræve, at de studerende udarbejder en række læringsmål før praktikkens start. Læringsmålene kan både handle om faglig og personlig udvikling gennem praktikken. Målenes overskrifter er definerede på forhånd, hvorefter den studerende skal udvælge og beskrive, hvordan han eller hun vil opfylde dem gennem sit praktiske arbejde. At den studerende selv udfylder læringsmålene giver medansvar og forståelse for det, der skal læres i praktikforløbet. Praktikvejlederen godkender læringsmålene før praktikkens start, og det vurderes til eksamen, om målene er nået.

Tæt kontakt til faglige ledere i virksomheden

På Value Chain management-uddannelsen på VIA University College gør man meget ud af at have en god kontakt til de virksomheder, som modtager studerende i praktik. Vola A/S i Horsens har f.eks. i løbet af de seneste tre år haft mange praktikanter fra Value Chain Management-uddannelsen (VCM) tilknyttet. Samarbejdet mellem VCM-uddannelsen og Vola A/S betyder, at praktikvejledere og undervisere fra VIA besøger virksomheden regelmæssigt og derfor har gode relationer til de fagrelevante ledere i virksomheden.

De praktikanter Vola A/S tilknytter kommer igennem et planlagt forløb, hvor der altid er konkrete indsatsområder at arbejde med. Det kan fx være i forbindelse med produktionsoptimering og arbejdet med Lean. Praktikanterne arbejder i løbet af den 20 uger lange praktik meget selvstændigt, men samtidig med reference og tæt kontakt til de faglige ledere. I praktikforløbet er der altid en defineret opgave, som den studerende skal nå at løse.

Praktik på samme afdeling giver hurtig progression på sygeplejerskeuddannelsen

Erfaringerne fra sygeplejerskeuddannelsen på University College Sjælland viser, at når de studerende er på den samme afdeling i

deres to klinikperioder på 1. og 2. semester, så giver det et ekstra godt udbytte i forhold til at være to forskellige steder i klinik. Den studerende kommer i klinik på samme afdeling i de to perioder, hvilket giver den studerende et større læringsudbytte, da der ikke skal bruges tid på at orientere sig i en ny afdelings procedurer og specialer. Det ses som en fordel at starte på den samme afdeling i det den studerende kan gå direkte i gang med sine læringsmål og dermed have en hurtig progression.

Den studerende skal udarbejde et udkast til en individuel studieplan under den kliniske forberedende undervisning, som foregår i den første dag i praktikken. Udkastet skal kvalificeres yderligere sammen med den kliniske vejleder, når den studerende møder op på praktikstedet. Studieplanen drøftes løbende gennem praktikperioden i forhold til opnåelse af det læringsudbytte som der er for denne praktikperiode.

LÆRINGSMETODER I PRAKTIKKEN, HERUNDER SIMULATIONSTRÆNING

Træning af de studerendes færdigheder inden de kommer ud i praktik, eller imens de er i praktik, kan foregå via simulation eller anden metode. Afgørende er uddannelsernes evne til at skabe samspil mellem den teoretiske undervisning og den kliniske praksis. Ved at forberede de studerende på praksis i simulerede situationer hjælper man dem til at udvise større sikkerhed ved selve udførelsen af praksisopgaver, imens de er i praktik.

Opgaven med at praksistræne de studerende kan antage forskellige former alt efter hvilken uddannelse, der er tale om. Et sted arbejdes der på at give de studerende praksis træning via rollespil og et andet sted simuleres arbejdet i en akutmodtagelse på et sygehus.

De studerende lærer hurtigere med læringsstilprojektet

På Ortopædisk Klinik ved Sygehus Sønderjylland har man haft et projekt om at inddrage de studerendes læringsstile i uddannelsen. Med læringsstiltilgangen blev det muligt for de studerende at indlære via den tilgang der passer dem bedst, de lærte på den måde hurtigere, huskede bedre og blev mere sikre, hvilket fik stor betydning for deres arbejde med patienterne. Når de studerende skulle lære noget nyt, anvendte de ikke alene hovedet, men også øjne, ører, hænder og kroppen kom også på arbejde, når anatomen skulle huskes eller nye teknikker skulle læres. Projektet gav samtidig erfaringer med og opmærksomhed hos personale og studerende om betydningen af læringsstile - fx når man kommunikerer med patienter og pårørende. Dermed var det til gavn for både de studerende, sygehuset og patienterne.

› Læringsstile er et begreb, der beskriver de forskellige måder mennesker kan lære på. Læringsstile kan overordnet deles op i fire typer, og det er individuelt, hvilket læringsstil, der passer til den enkelte. Undervisning med afsæt i den studerendes læringsstil kan øge interessen og udbyttet af undervisningen.

De fire typer læringsstile:

- › Reflektoren: Den studerende lærer bedst ved at iagttage, sammenligne og reflektere over tingene. Vil gerne selv opsøge supplerende viden, og repetere/træne det lærte. Det handler om at se det hele fra flere vinkler.
- › Teoretikeren: Den studerende lærer bedst gennem begrebs- og teoridannelse. Den studerende vil helst først tilegne sig viden og opstille teorier i systemer, og herefter tilpasse praksis til den bedste teori.
- › Pragmatikeren: Den studerende lærer bedst ved at prøve teorierne i praksis og se hvordan de fungerer. Der skal gerne være en tydelig sammenhæng mellem det, der skal læres og et konkret problem.
- › Aktivisten: Den studerende lærer bedst gennem intuitive eller konkrete erfaringer. Er god til at håndtere flere bolde i luften på en gang og at arbejde med mange forskellige mennesker. Er glad for at arbejde med nye problemstillinger, og keder sig hurtigt, hvis noget er rutine.

› ÅRETS KLINIKSTED I REGION SYDDANMARK 2016

- › Ortopædisk Klinik ved Sygehus Sønderjylland blev i 2016 kåret som Årets Kliniksted i Region Syddanmark på baggrund af en indstilling fra en studerende. Baggrunden for indstillingen var at det kliniske forløb foregik med hensyntagen til den læringsstil, der var optimal for den enkelte studerende.

Simulationstræning giver mulighed for at teste færdigheder

På bioanalytikeruddannelsen har man i en årrække arbejdet målrettet på at udvikle og optimere den kliniske undervisning under den kliniske uddannelse. Da bioanalytikeruddannelsen består af seks meget forskellige sundhedsfaglige specialer (klinisk biokemi, klinisk fysiologi og nuklearmedicin, klinisk neurofysiologi, klinisk immunologi og patologi) foregår der en del teoretisk undervisning i klinikken. I det tredje læringsrum ekspliciteres praksis' forventninger til den studerendes kompetencer ved målrettet at bygge bro mellem den teoretiske viden, erhvervet på professionshøjskolen og praksis. Formålet er også at styrke den studerendes tro på at kunne lykkes ved, at der gives mulighed for at afprøve det der er lært i en simuleret praksis inden det anvendes i den "virkelige" praksis. Dette vurderes at have afgørende betydning for den studerendes fastholdelse og gennemførelse af uddannelsen samt integration i professionen.

- › Simulationstræning er en teknik, hvor de studerende kan øve situationer de kan komme ud for i "virkeligheden". Simulationssituationen skal være så realistisk som muligt. Det gør at de studerende kan leve sig så meget ind i det, at de agerer som de ville gøre i en tilsvarende situation i virkeligheden. Efterfølgende reflekteres der over måden opgaverne blev løst på. Simulationerne kan indeholde tydeligere tegn end det ville være tilfældet i virkeligheden for at sikre, at de studerende får det læringsmæssige ud af det, som det kræves i læringsmålene.

- › Kilde: <http://www.ouh.dk/wm449187>

Aktionslæring som metode i praktikken

På pædagoguddannelsen på Professionshøjskolen UCC arbejdes der med en læringsmetode som understøtter de studerendes læring i praktikken og samspejlet mellem praktikperioder og undervisningsperioder. Aktionslæring er en forandringsorienteret og praksisnær metode til at skabe viden om og udvikle praksis. Metoden rummer nogle åbenlyse kvaliteter og muligheder i relation til praktikken, ikke mindst i forhold til praktikperioder, der har udviklings- og forandringsperspektivet som særligt fokusområde.

Læreprocessen er baseret på de konkrete aktioner og handlinger, den studerende iværksætter med henblik på at skabe praksisnær viden om og udvikling af såvel praktikstedets som egen pædagogiske praksis. Et aktionslæringsforløb veksler mellem handling og refleksion i en kontinuerlig proces, hvor den studerende skiftevis zoomer ind på og skaber distance til egen praksis. Hermed matcher det praktikperiodens vekslen mellem den pædagogiske praksis på praktikstedet og studiedagene på professionshøjskolen. Et aktions-

læringsforløb kan således række ud over den enkelte praktikperiode og hjælpe til at skabe sammenhæng mellem praktikforløb og undervisningsforløb og i en lidt bredere betydning, mellem teori og praksis.

Rollespil

På et af socialrådgiveruddannelsens moduler på UC SYD er der fokus på organisation og økonomiske rammer som kontekst for udførelsen af socialt arbejde. Modulet er praktikforberedende og retter sig mod socialt arbejdes praksis. I dette modul arbejdes med en virtuel kommune (SPOT Kommune – Samspil Praktik Og Teori). I slutningen af modulet gennemføres rollespil over fire dage, hvor det gennemgående tema er systematisk sagsbehandling. De studerende inddrages i teams ud fra de områder, hvor de efterfølgende skal i praktik. Det kan fx være et beskæftigelsesteam (myndighed), et børn- og unge team og/eller et team for udsatte. De arbejder herefter med konkrete virkelighedsnære cases. Rollespillene afsluttes med et fælles visitationsmøde pr. team. Her fremlægger de studerende deres sag. Underviser og ressourceperson fra praksis giver feedback på fremlæggelsen.

Det fysiske konkrete rollespil som læringsrum giver de studerende mulighed for at handle som socialrådgivere og dermed træne deres fremtidige profession i et trykt miljø.

Progressivt og case-baseret læring udvikler de studerende

Der er gode erfaringer med progressivt og case-baseret læring på sygeplejerskeuddannelsen på Professionshøjskolen UCC. Grundlaget er casebaseret undervisning; én gennemgående case, der udvikler sig i takt med progressionen i undervisningen. De studerende deltager under deres 10 ugers klinikophold på 4 "stationer" af en dags varighed i simulationslokaler, hvor der veksles imellem træning og refleksion. Hver station retter sig mod ét læringsudbytte fra studieordningen. I refleksionen inddrages teoretisk viden fra de studerendes tidligere moduler samt erfaringer fra klinikken. De studerende bliver inddelt i faste grupper igennem forløbet med tilknyttede vejledere/undervisere fra både klinikken og uddannelsesinstitutionen. Efter stationsundervisningen fortsætter de studerende med at træne de samme temaer i klinikken. SEATT bidrager således med at forbedre kvaliteten af den kliniske undervisning ved at skabe klarere kobling mellem teori og praksis. Forløbet skaber et trykt og motiverende læringsmiljø, det forener relevans og realisme og har fokus på læring frem for undervisning. Ligeledes giver SEATT mulighed for at øge patientsikkerheden – f.eks. træning af sikker mundtlig kommunikation, træning af standardiserede scenarier samt metoden giver mulighed for at arbejde med de regionale indsatsområder og kliniske systematiske metoder.

- › SEATT (simulationstræning, e-learning, autentisk træning, transfer) er et progressivt undervisningsforløb, der udbydes for alle modul 4 sygeplejestuderende på Herlev/Gentofte - og Nordsjællands Hospital (Frederikssund/Hillerød).

Overnatning ude i "virkeligheden"

Når de studerende fra sygeplejerskeuddannelsen i Region Syddanmark har et teorimodul om temaet "sygepleje, akut og kritisk syge mennesker" deltager de studerende i et to dages seminar med en overnatning på Sydvestjysk Sygehus. Tiltaget hedder FAM Camp. I de to døgn træner de studerende kompetencer i at observere, analysere og intervenere i akutte simulerede situationer med efterfølgende teoretisk refleksion.

På campen trænes der med akutte simulerede situationer, for eksempel akut åndenød, akutte mavesmerter, hjertestop eller traumer. De simulerede situationer foregår med akutmodtagelsen som kulisse; en autentisk kulisse ved brug af autentiske remedier og autentiske og praksisnære patientcases. Ved hjælp af patientskuespiller, fantomer og sygehusets fysiske rammer, lugte og lyde bliver det meget virkelighedsnært.

Initiativet er igangsat i et samarbejde med uddannelsesansvarlige på tværs af professionshøjskole og klinik, hvilket har givet mulighed for pædagogiske og faglige drøftelser om det fælles anliggende at uddanne sygeplejestuderende i akut sygepleje. Det tværsektorielle samarbejde på tværs af institutioner gør det muligt for undervisere fra professionshøjskolen at få indsigt i professionsudøvelsen, og giver de kliniske vejledere fra klinikken indsigt i de studerendes teorimodul, hvilket er med til skabe sammenhæng mellem teori og klinik.

Et klinisk projekt med mange blodprøver

Klinisk Biokemisk Afdeling på Næstved, Nykøbing Falster og Slagelse Sygehuse har gennemført et klinisk relevant projekt som de bioanalytikerstuderende udførte på tværs af geograferne. Projektets navn var sommerfugl-projektet, der fik sit navn fra projektets emne "Koagulationsanalyser og sommerfugl kanyler".

Projektet afhang af samarbejde internt mellem de studerende, men også mellem studerende og uddannede kolleger. De studerende bar selv størstedelen af ansvaret i projektet, og det gav dem en direkte oplevelse af, hvordan man planlægger sit arbejde. De lærte, at det at være ansat i en klinisk biokemisk afdeling giver en aktiv

og uforudsigelig arbejdsdag, og at arbejdsplanlægning er et grundvilkår når man skal udføre et storstilet klinisk projekt med mange blodprøver og analyser dagligt samtidig med at dagsproduktionen skal klares. Et kriterium i projektet var at de studerende fik deres "egne" blodprøver til analysering. Afdelingsledelsen havde stor interesse i sommerfugl projektet, og det gav et ekstra kick til de studerendes motivation og ansvarsfølelse. Deres motivation var meget stor, og de blev hurtigt uafhængige af hjælp fra de uddannede kolleger.

"Jeg synes at jeg havde mere lyst til at tage blodprøverne, fordi det ligesom var vores ting. Altså, jeg blev bedre til det, fordi jeg kom helt naturligt til at tage flere blodprøver. Og blev meget mere tryk ved det."

Bioanalytikerstuderende fra Region Sjælland

Udbyttet af projektet var blandt andet at de studerende fik et indblik i sygehusets organisatoriske rammer, beslutningsprocessen og planlægningen bag et stort projekt, daglig arbejdsplanlægning, blodprøvens gang fra patient til analyseresultat og kvalitetskrav i udviklingsprojekter. De studerende oplevede at klinisk biokemi som speciale er i rivende udvikling med mange muligheder, og de lærte, at processen fra idé til resultat kan være lang.

Det virtuelle læringsrum

Det er en vigtig del af diætistfaget at mestre web-kommunikation, da udviklingen går i retning af at patienter og borgere skal have nem og hurtig adgang til sin behandler. En måde, hvorpå man kan styrke web-færdighederne er at afholde fælles studiedag i et virtuelt læringsrum. I det virtuelle læringsrum kan den studerende opleve og træne den særlige teknik, det kræver at kunne formidle og kommunikere uden brug af virkemidler, som for eksempel kropssprog og fysiske genstande i et konsultationsrum. Metoden udfordrer de studerende til at tænke og agere alternativt, når de hver især skal formidle et fagligt emne, eller facilitere en refleksionsøvelse.

PRAKTIKVEJLEDERENS ROLLE

Praktikvejlederens rolle har stor betydning for den studerendes trivsel og læring i praktikken / den kliniske undervisning. Det er vigtigt, at der hersker en åbenhed mellem den studerende og praktikvejlederen så det er trygt for den studerende at lære og begå fejltagelser i praktikken

Af AKFs udgivelse "Praktikvejledning på professionsbacheloruddannelserne" fremgår det, at praktikvejledere har en vigtig funktion i forhold til at agere som rollemodeller for de studerende, og den gode praktikvejleder er en, der er engageret i den enkelte praktikant og tager udgangspunkt i, hvor praktikanten er nået til i sin læringsproces. Den personlige relation mellem praktikvejleder og praktikant er vigtig i forhold til, at praktikanten føler sig tryk ved lærings-situationerne og får det fulde udbytte af praktikvejledningen. Praktikvejledernes kendskab til det teoretiske indhold i uddannelserne er det væsentligste punkt i forhold til de studerendes samlede vurdering af praktikvejledningens kvalitet. Et af de væsentligste forhold ved praktikvejledningen er, at praktikvejlederne har tilstrækkeligt med tid og overskud til at vejlede.

At iagttage vejlederen

Den studerende på socialrådgiveruddannelsen på Metropol oplevede at lære meget ved at være med til sin praktikvejleders samtaler med borgerne. Det fremhæves også, at det styrkede den studerendes læring, at praktikvejlederen var nysgerrig i forhold til at drøfte teori og praksis.

"Det var meget lærerigt for mig at være med til min praktikvejleders samtaler. Bagefter gav min praktikvejleder sig tid til at tale om samtalen med mig. Hun var meget nysgerrig på teori, så vi drøftede også hvilken teori, vi kunne bruge i forhold til samtalen." Sidsel, socialrådgiverstuderende fra Metropol

En fysioterapeutstuderende oplevede tilsvarende, at hun fik et højt fagligt udbytte af at iagttage den kliniske underviser og teoriunderviseren diskutere en patientdemonstrationssituation. Det fremhæves som særligt interessant at høre to fagpersoner bringe hver deres perspektiv i spil og høre dem tænke højt og argumentere for deres forståelser. På den måde blev det et fælles læringsrum. Det blev tydeligere for den studerende, hvordan fysioterapeuter begrundet valg med såvel teoretiske som kliniske belæg.

Forventninger og engagement

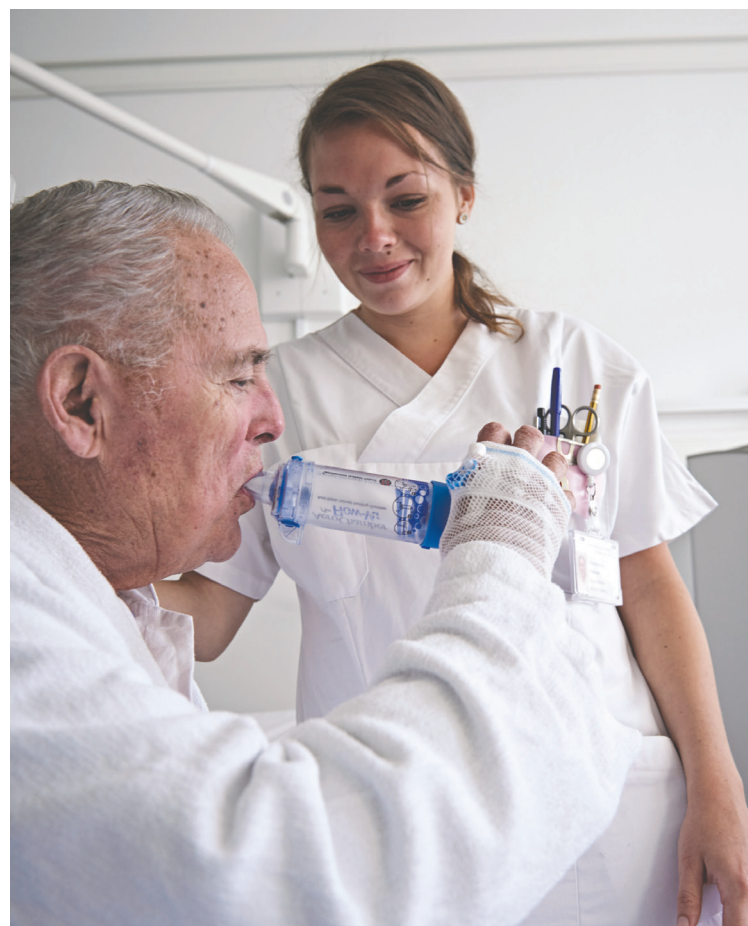
Samarbejdet med praktikvejlederen er en væsentlig faktor for den studerende. En studerende peger på vigtigheden af praktikvejlederens tydelige forventninger, som driver den faglige udvikling.

"Min vejleder havde forventninger til mig fra første dag. Nogle gange var det på grænsen af min komfort zone, men når det så lykkedes, var jeg helt oppe at køre."
Katja, pædagogstuderende UCN.

Vejlederen kan ses som en "medspillende modspiller", der udfordrer og støtter. Det er vigtigt at vejlederen er tydelig i sine forventninger og krav, og at vejlederen løbende justerer og reviderer sin indsats i forhold til den studerendes udvikling

En anden studerende udtrykker det sådan:

"Allerede de første dage afstemte vi forventninger til hinanden, aftalte hvad jeg skulle aflevere skriftligt i løbet af praktikken, hvornår jeg skulle aflevere, hvordan jeg ville have studiedage. Studietiden aftalte vi, at jeg fandt tid til undervejs, da jeg personligt meget gerne ville ud til alle de patienter jeg kunne komme til". Sygeplejestuderende fra UCSJ i praktik i Region Sjælland.

Praktikvejlederen som sparringspartner

Den kliniske vejleder samt personalegruppen på Psykiatrisk Center Bornholm var meget bevidst om at give positiv feedback og komme med konstruktive forslag til handlinger til den studerende i klinik. Ofte er det svært at gøre i selve situationen, men der blev skabt rum til på afdelingen at samle op på et senere tidspunkt.

"Det var rart, at man løbende blev anerkendt i det man gjorde rigtigt og samtidig blive "rettet til" undervejs. Det gjorde det også nemmere i forhold til at opnå og forstå læringsudbyttet, fordi jeg fik sat nogle konkrete situationer på de enkelte mål."
Christine, sygeplejestuderende

Praktikvejlederens kendskab til det teoretiske indhold i uddannelsen

På Psykiatrien Syd er man klar over vigtigheden af, at praktikvejlederen er sin opgave bevidst og guider den studerende, så han/hun kan opnå sine læringsmål.

"Min vejleder var også god til at vise mig, hvor jeg skulle finde svar på nogle af mine spørgsmål i retningslinjer og litteratur, så jeg blev stærkere i at finde den information jeg skulle bruge, litteratursøge og være kildekritisk. Samtidigt huskede jeg det også bedre, når hun gav mig opgaver om at finde viden inden for et spørgsmål jeg havde".
Sygeplejestuderende fra UCC i praktik i distriktpsychiatrien i Maribo.

Tid og overskud til at vejlede

De studerendes begejstring for nærværende vejledere, som sætter tid af til vejledning, kommer f.eks. til udtryk her:

"Jeg oplevede min kliniske vejleder som værende meget nærværende i vores kommunikation. Hun havde kun en begrænset antal vagter på lukket afsnit, men gjorde meget ud af at kigge forbi flere gange i ugen og høre hvordan det gik. Derudover havde vi ugentlige fastlagte samtaler, hvor vi reflekterede over nogle situationer, dagligdagen samt læringsmål".
Christine, sygeplejestuderende på UCC.

Som ovenstående eksempel fremhæver, oplever den studerende det som givtigt at få kommentarer og råd på sine handlinger i klinikken, specielt når den studerende ved, at praktikvejlederen har begrænset tid, men alligevel sætter tid af til vejledningen.

Ifølge en anden studerende var det allerbedste "den engagerede praktiklærer" som gav ansvar, rum og tid til de studerende. Konkret var der mandag og onsdag afsat specifik tid til at drøfte og evaluere undervisningen i forhold til de opstillede mål, og i forhold til de erfaringer den studerende gør sig i forløbet. På den måde trænede praktikvejlederen de studerende i at reflektere over egen praksis og udvikle sig henimod den færdige profession.

